

महाराष्ट्र राज्यात ऑप बेस वाहनांसाठी
समुच्चयक धोरण (Aggregators Policy)
लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : एमव्हीआर-०८२१/प्र.क्र.९५/परि-२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २० मे, २०२५

वाचा :

१. रस्ते, वाहतूक व महामार्ग मंत्रालय, भारत सरकार यांची दिनांक २७.११.२०२० रोजी प्रसिध्द केलेली मोटार वाहन एग्रीगेटर मार्गदर्शक तत्वे, २०२०.
२. मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ चे कलम ९३.
३. शासन निर्णय क्र. याचिका-०२२१/प्र.क्र.११/परि-२, दिनांक ०५.०४.२०२३.

प्रस्तावना :

रस्ते, वाहतूक व महामार्ग मंत्रालय, भारत सरकार यांनी दिनांक २७.११.२०२० रोजी मोटार वाहन एग्रीगेटर मार्गदर्शक तत्वे, २०२० प्रसिध्द केली आहेत. समुच्चयकांना (Aggregators) परवाना जारी करणेबाबत मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ च्या कलम ९३ मध्ये (९३. Agent or canvasser or aggregator to obtain license) तरतूद आहे.

मा. सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका क्र. ५७०५/२०२२ मध्ये दिनांक १३.०२.२०२३ रोजी आदेश पारित केले आहेत. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाच्या अनुषंगाने राज्यात ऑप बेस वाहनांसाठी समुच्चयक धोरण (Aggregators Policy) तयार करण्याकरिता दिनांक ०५.०४.२०२३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये श्री. सुधीरकुमार श्रीवास्तव, (सेवानृत्त भा.प्र.से.) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीचा अहवाल, मोटार वाहन अधिनियम व नियमातील तरतूदी याअनुषंगाने महाराष्ट्र राज्यामध्ये समुच्चयक धोरण (Aggregators Policy) लागू करण्यास मान्यता देण्याबाबतचा प्रस्ताव मा. मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २९.०४.२०२५ रोजी आयोजित बैठकीमध्ये मान्यतेसाठी सादर करण्यात आला होता. सदर प्रस्तावास मा. मंत्रिमंडळाने मान्यता दिली असून त्यानुषंगाने महाराष्ट्र राज्यात ऑप बेस वाहनांसाठी समुच्चयक धोरण (Aggregators Policy) लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

महाराष्ट्र राज्यात ऑप बेस वाहनांसाठी समुच्चयक धोरण (Aggregators Policy) लागू करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. समुच्चयक धोरणामध्ये (Aggregators Policy) समाविष्ट बाबी पुढीलप्रमाणे आहेत :-

➤ ऑग्रीगेटर करिता पात्रता -

(१) अर्जदार कंपनी कायदा १९५६ किंवा २०१३ अंतर्गत नोंदणीकृत कंपनी असेल किंवा सहकारी संस्था कायदा १९१२ अंतर्गत नोंदणीकृत सहकारी संस्था असेल जी चालक किंवा मोटार वाहन मालकांनी किंवा अशा इतर संघटनांनी स्थापन केली असेल किंवा मर्यादित दायित्व भागीदारी कायदा २००८ अंतर्गत मर्यादित दायित्व भागीदारी असेल किंवा कंपनी कायद्यांतर्गत विशेष उद्देश वाहन म्हणून नोंदणीकृत संघ असेल.

(२) अर्जदाराचे महाराष्ट्र राज्यात कार्यालय असावे.

(३) अर्जदाराने मध्यस्थ मार्गदर्शक तत्त्वांसह कायदा आणि माहिती तंत्रज्ञान कायदा, २००० अंतर्गत विहित केलेल्या सर्व लागू तरतुदींचे पालन करावे.

➤ **ऑप व संकेतस्थळ** - महाराष्ट्र राज्यात ऑप बेस वाहनांसाठी ऑग्रीगेटरकडे सुरक्षा मानकांची पूर्तता करणारे ऑप / संकेतस्थळ असणे आवश्यक राहिल. तसेच सदरील सेवा या ऑप / संकेतस्थळ याद्वारे चालविण्यात याव्यात.

➤ **सुरक्षितता** - वाहनांचे रियल टाईम जीपीएस ट्रॅकिंग, आपत्कालीन संपर्क क्रमांक, चालकांची चारित्र्य पडताळणी करण्यात यावी. चालकांना त्यांच्या वाहन चालविण्याच्या परवान्याच्या नुतनीकरणाच्या वेळी मान्यताप्राप्त संस्थांमध्ये प्रशिक्षण घेणे आवश्यक असेल. चालक व सहप्रवाशी यांच्यासाठी विमा असावा.

➤ **दर व अंतर** - ऑटो-रिक्षा/कॅब याकरिता प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरणाने निश्चित केलेले दर हे आधार दर असतील. मीटर टॅक्सींना अन्यायकारक स्पर्धेचा सामना करावा लागू नये यासाठी मागणी कमी असलेल्या वेळेत देण्यात येणाऱ्या सूटीचा दर हा फेरीच्या दराच्या २५% इतका मर्यादित करण्यात यावा. तसेच जास्त मागणी असलेल्या वेळेत दर १.५ पटीपेक्षा जास्त नसावेत. किमान फेरीचे अंतर ३ कि.मी. असावे.

- **चालकांसाठी दर-** चालकांना एकूण भाडे दराच्या किमान ८० टक्के रक्कम मिळावी.
- **तक्रार निवारण -** प्रवाशांना आणि चालकांना भेडसावणाऱ्या समस्यांचे जलद निराकरण सुनिश्चित करण्यासाठी तक्रारींचे निवारण करण्यासाठीची यंत्रणा असावी.
- **फेरी रद्द करण्याबाबतचा दंड -** विनाकारण / अनावश्यक फेरी रद्द करण्याच्या वृत्तीला आळा घालणे आणि संबंधितांना सहज अनुभव मिळावा यासाठी फेरी रद्द करण्याच्या बाबतीत चालक आणि स्वार दोघांनाही दंड आकारण्याची तरतूद करण्यात यावी. अॅपवर फेरी स्वीकारल्यानंतर चालकाने बुकिंग रद्द केल्यास, एकूण भाड्याच्या १०% किंवा रु. १०० यापैकी जे कमी असेल तो दंड आकारला जाईल आणि तो अॅपवरील ग्राहकाच्या वापरकर्ता खात्यात जमा केला जाईल. अॅपवर फेरी बुक केल्यानंतर प्रवाशाने वैध कारणाशिवाय फेरी रद्द केल्यास, एकूण भाड्याच्या ५% किंवा रुपये ५० यापैकी जे कमी असेल तो दंड आकारला जाईल आणि तो अॅपवरील चालकाच्या वापरकर्ता खात्यात जमा केला जाईल.
- **इलेक्ट्रिक वाहनांमध्ये (EVs) रुपांतरण -** ऊर्जा शाश्वततेच्या दिशेने वाटचाल करताना, अॅग्रीगेटर फ्लीट्समध्ये टप्प्याटप्प्याने इलेक्ट्रिक वाहनांचा (ईव्ही) वापर करावा. तसेच महाराष्ट्र इलेक्ट्रिक वाहन धोरणामध्ये समाविष्ट तरतुदींचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.

कार पुलिंग धोरणाबाबतचे ठळक मुद्दे खालीलप्रमाणे आहेत :-

- **कारपुलिंगकरिता पात्रता -** कारपुलिंग मध्यस्थ हे चालक -वापरकर्ता यांची पडताळणी करणे, वापरकर्त्यांचे संपर्क तपशील पडताळून खात्री करणे, तपशीलवार सेवा आणि संपर्क याबाबतची माहिती प्रदर्शित करणे याकरिता जबाबदार राहतील. चालक आणि वापरकर्ता यांच्याकरिता विमा असावा, वापरकर्त्यांनी त्याचा निवासी आणि कार्यालयाचा पत्ता व चालकाने त्याच्या प्रवासाची सुरुवात आणि गंतव्य स्थान याबाबतची माहिती उपलब्ध करून द्यावी.
- **अॅप व संकेतस्थळ-** कारपुलिंग व्यवस्था नोंदणीकृत प्लॅटफॉर्मद्वारे उपलब्ध करून दिली जावी.
- **दर-** कारपुलिंगचे दर हे प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरणाने त्या प्रकारच्या प्रवासाकरिता निश्चित केलेल्या दरापेक्षा जास्त असणार नाही. सदर दर हे इंधन दर, टोल दर, विमा, इ. वर आधारित असतील.
- **खर्चाची गणना आणि मर्यादा -** चालक वापरकर्त्यासाठी कारपुलिंग मध्यस्थ प्लॅटफॉर्मवर सात (७) दिवसांसाठी जास्तीत जास्त एकूण चौदा (१४) कारपुलिंग करिता परवानगी असावी.

- **महिलांकरिता विशेष तरतुद** - राईड पूलिंगचा पर्याय निवडणाऱ्या महिला प्रवाशांना सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून केवळ महिला चालक / प्रवाशांसोबत पूल करण्याचा पर्याय दिला जाईल.
३. केंद्रीय रस्ते, वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी अॅग्रीगेटर्स गाईडलाईन्स-२०२४ चा मसूदा प्रसिद्ध केला आहे. याबाबत अंतिम अधिसूचना प्रसिद्ध झाल्यानंतर त्यानुषंगाने आवश्यक ते बदल / सुधारणा तसेच प्रतिदिवस तात्पुरता परवाना याबाबत सक्षम स्तरावर मान्यता घेवून करण्यात येईल.
४. महाराष्ट्र राज्यात समुच्चयक धोरण (Aggregators Policy) लागू करण्याबाबतची नियमावली स्वतंत्रपणे प्रकाशित करण्यात येईल.
५. सदर शासन निर्णय मा. मंत्रिमंडळाने दिनांक २९.०४.२०२५ रोजीच्या बैठकीमध्ये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२५०५२०११४८४३११२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सागर धों. पाटील)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३. मा.उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. मा.सभापती, विधान परिषद यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई.
५. मा.अध्यक्ष, विधान सभा, यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई.
६. मा.मंत्री (परिवहन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
७. मा. राज्यमंत्री (परिवहन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
८. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधान परिषद यांचे खाजगी सचिव, विधान भवन, मुंबई-३२.
९. सर्व विधान मंडळसदस्य, विधान भवन, मुंबई.
१०. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
११. अपर मुख्य सचिव (परिवहन), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१२. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१३. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

१४. सचिव, वित्त (व्यय), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१५. परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१६. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर.
१७. सह सचिव (परिवहन), गृह विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१८. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
१९. सर्व विभागीय आयुक्त.
२०. सर्व जिल्हाधिकारी.
२१. सर्व महानगरपालिका आयुक्त.
२२. सर्व प्रादेशिक/ उप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी.
२३. निवडनस्ती (परि-२).